

USA skrev APs PROPAGANDA

Voldsom EU-motstand

EU-motstanden når de store høyder i Andøy kommune i Nordland. Det går det åtte nei-stemmer mellom hvert ja.

En meningsmåling Polarfakta har gjennomført for lokalavisa i kommunen, viser at 88 prosent av andøyværingene er mot norsk EU-medlemskap.

Dette er en klar økning fra folkeavstemningen i 1972, da 78,4 prosent krysset av for nei på stemmeseddelen.

Det er trist og overraskende at motstanden er så sterk i Nord-Norge, er kommentaren informasjonssjefen Vegbjørn Dysvik i Europa-bevegelsen gir Andøy-posten.

Raser mot ja-argumenter

Steinar Ness, generalsekretæren i Senterpartiet, er forbannet over ja-sidas EU-argumentasjon.

Overfor Nationen putter han Inge Lønning og Turid Birke-land i samme bås som Fremskrittspartiets Ungdom (FpU).

Steinar Ness

«Disse to har i sommer prestert en argumentasjon som ligger i samme lavmålsgruppe som argumentene til FpU, sier Ness.

Ja i Hordaland

Store deler av næringslivet i Hordaland sier ja til EU.

Skarve åtte prosent av bedriftene tror et norsk medlemskap vil virke negativt.

Dette går fram av en NHO-undersøkelse fra månedsskiftet juni/juli.

Sirater:

– EU-saken er en mulighet for å få oppfrisket den stadig synkende politiske interessen blant ungdom.

Morten Harper, nestleder i Tokt mot EU.

ALMANAKKEN

I dag:

- Åpning av AUFs og LOS ungdomsutvalgs sommerleir på Utøya.
- Europabevegelsens sommerbuss parkerer i Tvedestrand og Arendal.
- Tokt mot EU aksjoner i Grenlandsområdet.

I morgen:

- Europabevegelsens sommerbuss er i Arendal.
- Tokt mot EU aksjoner i Grenlandsområdet.

I 1950-åra overlot Arbeiderpartiets mektige partisekretær Haakon Lie til venner ved den amerikanske ambassaden i Oslo å skrive informasjonsmaterieell for Det norske Arbeiderparti.

Av PER E. ELLINGSEN

Det skriver stipendiat Kjetil Skogrand ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI) i en artikkel i Dagbladet i dag. Overfor Skogrand har Haakon Lie bekreftet at han benyttet seg av eksperthjelp ved ambassaden ved flere anledninger.

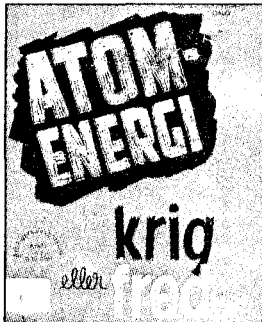
Det har aldri hersket tvil om Haakon Lies nære forhold til amerikanske myndigheter i etterkrigsåra. Det har imidlertid vært en godt bevart hemmelighet at samarbeidet mellom partikontoret og ambassaden var så intimt.

Forsvarstale

Skogrands forskning viser at USA-ambassadens presseoffiser Theodore B. Olson, som også var en venn av Lie, forfattet brosjyren «Atomenergi for krig eller fred?» (se faksimile). Teksten er en eneste lang forsvarstale for den amerikanske holdningen til internasjonal kontroll av kjernekraft, mens Sovjetunionen levnes liten ære.

Under overskriften «Atomenergien kan nyttes til fredens tjeneste» står det:

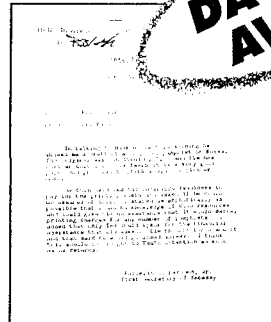
«Radio-isotoper som framstilles i atom-miler blir i dag brukt til medisinsk og biologisk forskning, til studier av sykdommer, til utvikling av

ATOMPROPAGANDA: Denne brosjyren om atomenergi ble skrevet av personell ved den amerikanske ambassaden i Oslo, trykket av Ap, utstyrt med Ap-logoen og distribuert i partiet. (Utlånt av Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek)

nye og bedre plantevarianter og til å forbedre industriell teknikk. Siden september 1947 har den amerikanske regjeringens laboratorium i Oak Ridge levert 700 forsendelser av radio-isotoper til vitenskapelige sentra i 24 forskjellige land, blant dem Norge.

Sovjet-Samveldet på sin side hevder at det bruker atomkraft til å fjerne fjell, gi elver nytt løp

HEMMEG: I dette konfidensielle brevet fra forsteselekter Marsellis C. Parsons ved den amerikanske ambassaden i Oslo, står det at presseoffiser Theodore Olson forfattet Arbeiderpartiets informasjonsbrosjyre om Koreakrigen. Brosjyren ble trykket i minst 100 000 eksemplarer, skriver Parsons.

og til å gjøre ørkenen fruktbar.»

Brosjyren ble trykket av – og utgitt i – Det norske Arbeiderpartis navn.

Kjetil Skogrand påviser også at samme Theodore Olson forfattet en informasjonsbro-

Amerikanerne gikk til Haakon Lie

Amerikanske arkiver skjuler mange hemmeligheter, også om Norge. I det enorme materialet fra det amerikanske utenriksdepartementet, er det avdekket stoff som kaster nytt lys over Haakon Lies intime kontakt med amerikanske myndigheter.

Av KJETIL SKOGRAND stipendiat ved Norsk Utenrikspolitisk Institutt (NUPI)

I Haakon Lies tid som Arbeiderpartiets sekretær ga partiet ut en mengde brosjyrer og pamfletter, mange med innhold som forsvarte amerikanske standpunkter. Det viser seg nå at i alle fall to av disse brosjyrene var skrevet av personell ved den amerikanske ambassaden. Mye tyder på at amerikanerne også har hatt en finger med i spillet i mange andre av Haakon Lies publikasjoner.

Det ukjente materialet kom fram i forbindelse med et forskningsprosjekt om Koreakrigen (1950-53). Etter Kim Il Sungs angrep på Sør-Korea var amerikanske myndigheter bekymret over propaganda fra kommuniststaten – som hevdet at det var USA og Sør-Korea som hadde startet krigen. Derfor ble alle ambassadene bedt om å utarbeide brosjyrer som tilbakeviste kommunistenes påstander.

Den amerikanske ambassaden i Oslo

gikk straks til partisekretær Haakon Lie – amerikanernes beste kontakt i Arbeiderpartiet. Lie sa seg umiddelbart villig til å hjelpe ambassaden med å spre en amerikansk pamflett om Koreakrigen. Teksten var det en tjenestemann ved ambassaden, Theodore «Ted» Olson, som utarbeidet. Olsons manuskript ble et sterkt forsvar for amerikanernes beslutning om å gripe inn i Koreakrigen på Sør-Koreas side. Det ble understreket at det var Nord-Korea som hadde overfalt sin nabo i sør, og at aksjonen for å støtte Sør-Korea var støttet av FN.

Haakon Lie var svært fornøyd med amerikanernes propagandaskrift. Selv foretok han bare en del redigeringsarbeid, før han leverte manuskriptet til trykking.

Delte utgiftene

«Krig i Korea» ble tittelen på pamfletten. Den ble trykket i 100 000 eksemplarer og distribuert gjennom partiet til de lokale partilag, og gjennom fagbevegelsen til den enkelte arbeidsplass. Utsendelsen skjedde gjennom Haakon Lies partikontor, og det

DAGBLADET AVSLØRER

sjyre om Koreakrigen (1950-53).

I et brev som ble sendt fra ambassaden til Washington går det også fram at USA hadde stor nytte av dette samarbeidet. Administrasjonsoffiser Donald H. Nichols skriver at ambassaden valgte å samarbeide med Arbeiderpartiet fordi man da fikk hjelp av viktige grupper som fagforeninger, fabrikker og partikontorer til distribusjon av materiale.

Dersom ambassaden alene skulle stå for distribusjonen ville man maksimalt ha greid å få ut 1000 eksemplarer, mens med Ap's hjelp ble brosjyren om Koreakrigen distribuert i minst 100 000 eksemplarer.

Ap sto for øvrig både for trykkingen og distribusjonen av denne brosjyren.

FORSKER: Stipendiat Kjetil Skogrand. (Foto: Stanley Haaland)

sto ingenting om at forfatteren var amerikansk «Public Relations Officer».

Den amerikanske ambassaden var begeistret over den store utbredelsen som brosjyren fikk gjennom partiets store distribusjonsnett. Donald Nichols, en annen av ambassadens tjenestemenn, skrev til Washington at ambassaden neppe kunne klart å spre mer enn 1000 brosjyrer alene, og selv da ville ikke alle vært «fullt effektive».

Distribusjonen av brosjyren gjorde Arbeiderpartiet gratis, men Haakon Lie foreslo at Arbeiderpartiet og ambassaden skulle dele trykkutgiftene mellom seg. Dette syntes ikke amerikanerne var mer enn rett og rimelig. Haakon Lie fikk utbetalt kr. 4386,95, som var amerikanernes andel. Disse pengene ble tatt fra budsjettet til «U.S. Information and Educational Exchange Program» (USIE). Dette programmet hadde blant annet til hensikt å spre amerikansk propaganda i utlandet, og var en forløper til «U.S. Information Service» (USIS).